

Årsberetning 2022

Nævnet for Videnskabelig
Uredelighed

Juli 2023

Udgivet af Nævnet for Videnskabelig Uredelighed
c/o Uddannelses- og Forskningsstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø
Tel.: 7231 7800
ufs@ufm.dk
www.ufm.dk

Publikationen kan hentes på ufm.dk/publikationer

ISSN: 2596-9153

ISBN (elektronisk publikation): 978-87-94128-79-7

Årsberetning 2022

Nævnet for Videnskabelig Uredelighed

Juli 2023

Indhold

1. Forord	5
2. Sager afgjort i 2022	6
2.1 Afgørelse af 7. januar 2022 – Sag nr. 2021-22	6
2.2 Afgørelse af 21. februar 2022 – Sag nr. 2020-13	6
2.3 Afgørelse af 30. marts 2022 – Sag nr. 2021-05	6
2.4 Afgørelse af 10. maj 2022 – Sag nr. 2020-22	7
2.5 Afgørelse af 13. juni 2022 – Sag nr. 2020-24	7
2.6 Afgørelse af 6. juli 2022 – Sag nr. 2022-04	7
2.7 Afgørelse af 7. juli 2022 – Sag nr. 2021-08	8
2.8 Afgørelser af 4. november 2022 – Sag nr. 2022-06, -07, -08 og -09	8
2.9 Afgørelser af 22. november 2022 – Sag nr. 2021-12, -13, -14, -15, -16, -17, -18, -19, -20, -21, -24, -25, -26 og -27	8
2.10 Afgørelse af 6. december 2022 – Sag nr. 2021-10	9
2.11 Afgørelser af 13. december 2022 – Sag nr. 2021-09 og 2021-11	9
3. Aktiviteter vedrørende integritet i forskning	10
4. Medlemmer og suppleanter i nævnet	11

1. Forord

Nævnet for Videnskabelig Uredelighed afgiver hermed sin årsberetning, der i henhold til § 21 i lov nr. 383 af 26. april 2017 om videnskabelig uredelighed m.v. (loven) vedrører nævnets behandling af sager om videnskabelig uredelighed. Denne årsberetning omfatter perioden 1. januar til 31. december 2022.

I den nævnte periode blev der indbragt 14 sager for nævnet, og der blev truffet afgørelse i 28 sager. Ved periodens udløb havde nævnet 10 verserende sager.

Syv af de afgjorte sager blev afsluttet ved formalitetsafgørelser i henhold til lovens § 13, og 21 af sagerne blev afsluttet ved realitetsafgørelser. I de realitetsafgjorte sager fandt nævnet i én sag, at der forelå videnskabelig uredelighed, mens nævnet i de øvrige 20 sager fandt, at der ikke forelå videnskabelig uredelighed.

Nævnet har i 2022 haft lejlighed til at udvikle sin praksis i plagieringssager, herunder kravet om retmæssig kreditering, se nedenfor om navnlig 2020-22 og 2021-10.

Det årlige møde mellem nævnets formand, nævnets sekretariat og sekretariaterne for praksisudvalgene ved forskningsinstitutionerne, som afholdes med henblik på at sikre dialogen mellem nævnet og forskningsinstitutionerne, blev holdt i marts 2022.

København, juli 2023

*Jens Hartig Danielsen
Landsdommer, dr.jur., ph.d.
Formand for Nævnet for Videnskabelig Uredelighed*

2. Sager afgjort i 2022

I perioden fra 1. januar til 31. december 2022 har nævnet truffet 28 afgørelser, herunder to sager indbragt i 2020, 20 sager indbragt i 2021, fem sager indbragt i 2022 og i én sag, hvor der var grundlag for genoptagelse af sagen. Afgørelserne kan læses i deres fulde længde i anonymiseret form på nævnets hjemmeside.

2.1 Afgørelse af 7. januar 2022 – Sag nr. 2021-22

Formalitetsafgørelse. Ikke et videnskabeligt produkt. Afvisning af realitetsbehandling.

Nævnet fandt, at en tiltrædelsesforelæsning ikke var et videnskabeligt produkt, jf. lovens § 3, stk. 1, nr. 6, og lagde i den forbindelse navnlig vægt på en PowerPoint-præsentation, som anmeldte havde anvendt i forbindelse med sin forelæsning. Sagen faldt derfor uden for nævnets kompetence og nævnet afviste at realitetsbehandle sagen.

2.2 Afgørelse af 21. februar 2022 – Sag nr. 2020-13

Realitetsafgørelse. Fabrikering og plagiering. Ikke videnskabelig uredelighed.

Sagen drejede sig om en ph.d.-afhandling og en række artikler, hvor anmelder gjorde gældende, at anmeldt i i alt ni tilfælde havde anvendt konstruerede data eller substitueret med fiktive data, samt at anmelder havde tilegnet sig billeder (gennem billedbehandling) og tekst uden retmæssig kreditering af en række kilder. Nævnet vurderede i tilfælde nr. 1-3, at der ikke var tilstrækkeligt grundlag for at fastslå, at anmeldte havde tilegnet sig andres ideer m.v. uden retmæssig kreditering. Endvidere vurderede nævnet i tilfælde nr. 3, 5 og 6, at anmeldte ikke havde anvendt konstruerede data eller substitueret med fiktive data. Nævnet lagde til grund, at anmeldtes algoritme i tilfælde nr. 4-9 ikke gav det samme resultat som algoritmerne, der var anvendt i kilderne. Efter sagens oplysninger, herunder en ekspertudtalelse, fandt nævnet samlet, at der ikke var handlet videnskabeligt uredeligt i tilfælde nr. 1-9.

2.3 Afgørelse af 30. marts 2022 – Sag nr. 2021-05

Realitetsafgørelse. Plagiering. Ringe betydning. Ikke videnskabelig uredelighed.

Nævnet vurderede, at anmeldte i en artikel, ved grov uagtsomhed, havde tilegnet sig en figur og tekststykker, jf. lovens § 3, stk. 1, nr. 1, og at dette var sket uden retmæssig kreditering af kilden. Anmeldte havde derfor plagieret, jf. lovens § 3, stk. 1, nr. 4. Ved vurderingen af plagieringens betydning fandt nævnet, at plagieringen havde ringe betydning ved rapporteringen af forskningen, jf. lovens § 3, stk. 2, nr. 1. Nævnet lagde vægt på, at anmeldtes produkt bestod af seks afsnit på i alt 24 sider, og at plagieringen af navnlig figuren fandtes i produktets afsnit 4, der havde overskriften *Data*. Plagieringen udgjorde

en begrænset del af denne del af produktet, og produktets hovedkonklusioner og egentlige videnskabelige bidrag fandtes i de efterfølgende dele af produktet.

2.4 Afgørelse af 10. maj 2022 – Sag nr. 2020-22

Genoptagelse. Realitetsafgørelse. Plagiering. Ikke videnskabelig uredelighed.

Nævnet havde besluttet at genoptage sagen, da nævnet ved sin afgørelse af 25. november 2021 ikke havde vurderet, hvorvidt 16 tilfælde vedrørende fire artikler, som var angivet i et særskilt bilag til anmeldelsen, udgjorde plagiering. Nævnet fandt, at anmeldte i en række tilfælde, hvor der var tale om ordret gengivelse af tekst fra de fire kilder, ikke havde anvendt gængs kildehenvisning og ikke havde markeret ved f.eks. kursivering eller citationstegn, at der blev brugt tekst fra kilderne. Nævnet bemærkede, at ifølge nævnets praksis, forudsætter en forfatters brug af tekst fra et selvstændigt videnskabeligt produkt i form af f.eks. en artikel, som forfatteren har skrevet sammen med en anden eller flere andre medforfattere, retmæssig kreditering af forfatterne til det pågældende produkt. Nævnet fandt efter en konkret vurdering dog, at der ikke var tilstrækkeligt grundlag for at fastslå, at anmeldte havde haft det fornødne forsæt eller havde handlet groft uagtsomt i forbindelse med rapporteringen af forskningen. Ved vurderingen af anmeldtes tilregnelse lagde nævnet blandt andet vægt på, at anmeldte var medforfatter til de fire kilder, hvoraf tre af kilderne in extenso indgik i produktet. Nævnet fandt derfor, at der ikke forelå videnskabelig uredelighed.

2.5 Afgørelse af 13. juni 2022 – Sag nr. 2020-24

Realitetsafgørelse. Fabrikering og forfalskning. Ikke videnskabelig uredelighed.

Sagen omhandlede et manuskript, der var indsendt til et tidsskrift, hvor tidsskriftets redaktør anmeldte forfatteren for at have fabrikeret og forfalsket data ved uoplyst at have konstrueret data, manipuleret data eller begge dele. Til brug for sin afgørelse indhentede nævnet en udtalelse fra en ekspert. Nævnet fandt, at der ikke forelå videnskabelig uredelighed, men at sagen kunne indeholde forhold om tvivlsom forskningspraksis. Sagen blev derfor oversendt til forskningsinstitutionen til videre behandling. Nævnet bemærkede, at videnskabelig uredelighed ikke omfatter spørgsmål om forskningskvaliteten af et videnskabeligt produkt, jf. lovens § 3, stk. 2, nr. 3.

2.6 Afgørelse af 6. juli 2022 – Sag nr. 2022-04

Formalitetsafgørelse. Forskningskvaliteten. Afvisning af realitetsbehandling.

Sagen drejede sig om uenigheder om forskningens konklusioner og de anvendte metoder m.v., herunder om den anvendte metode og de fremsatte resultater i det videnskabelige produkt er rigtige ud fra en faglig og videnskabelig bedømmelse, samt forskningskvaliteten af det videnskabelige produkt, jf. lovens § 3, stk. 2, nr. 2 og 3. Nævnet fandt, at sagen ikke var omfattet af nævnets kompetence og afviste, at realitetsbehandle sagen, jf. lovens § 13, nr. 1.

2.7 Afgørelse af 7. juli 2022 – Sag nr. 2021-08

Formalitetsafgørelse. Forskningskvaliteten. Afvisning af realitetsbehandling.

Sagen drejede sig om uenigheder om forskningens konklusioner og de anvendte metoder i en artikel. Nævnet fremhævede, at nævnet ikke forholder sig til, om fremlagte resultater og teorier i det videnskabelige produkt, som sagen vedrører, er rigtige ud fra en forskningsfaglig og videnskabelig bedømmelse, og at nævnet ikke foretager kvalitetsbedømmelse af det videnskabelige produkt, jf. lovens § 3, stk. 2, nr. 2 og nr. 3. Nævnet fandt, at sagen ikke var omfattet af nævnets kompetence.

2.8 Afgørelser af 4. november 2022 – Sag nr. 2022-06, -07, -08 og -09

Formalitetsafgørelser. Ikke et videnskabeligt produkt. Afvisning af realitetsbehandling.

Sagen drejede sig om en ansøgning om indskrivning som ph.d.-studerende, og anmeldelsen vedrørte i alt fire personer, som i ansøgningen var anført som henholdsvis *principal supervisor*, *primary co-supervisor*, *co-supervisor* og *applicant*. Nævnet vurderede, at ansøgningen om indskrivning som ph.d.-studerende, der vedrørte et uddannelsesforløb, ikke kunne sidestilles med en ansøgning om forskningsmidler, som dette udtryk anvendes i lovens § 3 stk. 1, nr. 6. Nævnet lagde blandt andet vægt på, at ph.d.-uddannelsen ifølge ph.d.-bekendtgørelsen er en forskeruddannelse, at uddannelsen normalt tilrettelægges som et heltidsstudium og består af en række uddannelseselementer, og at en ansøger til en ph.d.-uddannelse almindeligvis ikke vil være en forsker jf. lovens § 4 stk. 1, nr. 7. Nævnet vurderede i øvrigt, på grundlag af en indholdsmæssig vurdering af den forskningsmæssige karakter af ansøgningen, at ansøgningen ikke var et videnskabeligt produkt efter lovens § 3, stk. 1, nr. 6. Efter en samlet vurdering fandt nævnet herefter, at sagen ikke var omfattet af nævnets kompetence. Nævnet afviste derfor i henhold til lovens § 13, nr. 1, at realitetsbehandle sagen.

2.9 Afgørelser af 22. november 2022 – Sag nr. 2021-12, -13, -14, -15, -16, -17, -18, -19, -20, -21, -24, -25, -26 og -27

Realitetsafgørelser. Fabrikering og forfalskning. Ikke videnskabelig uredelighed.

Anmeldelsen angik fem produkter og i alt 14 forskere, som var forfatterne til produkterne. Forfatterne var anmeldt for at have fabrikeret og forfalsket ved at have anvendt figurer og billeder fra tidligere publikationer. Anmelderen gjorde blandt andet gældende, at en række billeder i produkterne ikke stammede fra studierne bag produkterne. Nævnet lagde vægt på oplysningerne i produkterne og de anmeldtes oplysninger til nævnet om, hvordan de relevante billeder var fremstillet. Der var i den forbindelse nærmere redegjort for, hvorfor det var forventeligt, at der kun var meget få forskelle på billederne i produkterne og de tidligere publikationer. Nævnet lagde endvidere vægt på, at billederne kun var medtaget af illustrative grunde, og at billederne ikke udgjorde dokumentation for produkternes konklusioner. Nævnet fandt derfor, at de anmeldte ikke havde handlet videnskabeligt uredeligt.

2.10 Afgørelse af 6. december 2022 – Sag nr. 2021-10

Realitetsafgørelse. Plagiering. Videnskabelig uredelighed.

Anmeldelsen drejede sig om 27 tilfælde af påstået plagiering i en ph.d.-afhandling. Vedrørende fem af tilfældene bemærkede nævnet, at anmeldte uden retmæssig kreditering havde brugt tekst fra to selvstændige videnskabelige produkter, som anmeldte havde skrevet sammen med andre forfattere. Da de to produkter var indsat in extenso i ph.d.-afhandlingen fandt nævnet, at anmeldte i disse fem tilfælde ikke havde haft den fornødne tilregning til at plagiere, jf. lovens § 3, stk. 1. I de øvrige 22 tilfælde fandt nævnet, at anmeldte ved grov uagtsomhed havde tilegnet sig tekst uden retmæssig kreditering af kilderne. Det kunne konkret ikke føre til en anden vurdering, at anmeldte nogle steder i sin tekst havde henvist til en kilde, som de af anmeldte anvendte kildetekster henviste til, eller at nogle af anmeldtes sætninger i nogen grad med egen sætningsstruktur og ord havde bearbejdet kildens tekst. Nævnet fremhævede, at retmæssig kreditering forudsætter, at det med tilstrækkelig tydelighed er klart for læseren, at det pågældende tekstafsnit med de deri anførte oplysninger er kildens tekst. Nævnet vurderede, at antallet af de øvrige 22 tilfælde, deres karakter og placering i produktet medførte, at der ikke var tale om plagiering af ringe betydning ved rapporteringen af forskningen. I øvrigt fandt nævnet anledning til at fremhæve vigtigheden af, at den enkelte forskningsinstitution sikrer, at ph.d.-studerende undervises og vejledes i retmæssig kreditering i videnskabelige produkter, og at den enkelte ph.d.-studerende deltager aktivt i undervisningen og vejledningen.

2.11 Afgørelser af 13. december 2022 – Sag nr. 2021-09 og 2021-11

Realitetsafgørelse. Plagiering. Ikke videnskabelig uredelighed.

Sagen omhandlede en tidsskriftartikel (produktet) med fire forfattere. Anmeldelsen vedrørte to forskere ved en dansk forskningsinstitution og drejede sig ifølge anmeldelsen om plagiering af et ikke-offentliggjort manuskript (kilden). Ifølge anmeldelsen havde produktets førsteforfatter været *reviewer* af det ikke-offentliggjorte manuskript ved et tidsskrift, hvor manuskriptet ikke var antaget til offentliggørelse. Førsteforfatteren arbejdede ved en udenlandsk forskningsinstitution og var derfor ikke omfattet af anmeldelsen. Nævnet lagde vægt på, at der i otte tilfælde var brugt tekst, en figur og en tabel fra kilden, uden at denne var krediteret. Under hensyn til tilfældenes karakter og omfang fandt nævnet, at plagieringen ikke havde haft ringe betydning ved rapporteringen af forskningen. Ved vurdering af de anmeldtes tilregning lagde nævnet blandt andet vægt på, at plagieringen var sket fra et ikke-offentliggjort manuskript som kun førsteforfatteren – og ikke de to anmeldte forskere – havde haft adgang til. Nævnet lagde endvidere vægt på de anmeldtes oplysninger i øvrigt om samarbejdet med førsteforfatteren i forbindelse med tilblivelsen af produktet. På denne baggrund fandt nævnet efter en konkret vurdering, at de anmeldte ikke havde handlet forsætligt eller groft uagtsomt, og at de derfor ikke havde handlet videnskabeligt uredeligt. Nævnet vurderede, at sagen kunne indeholde tilfælde af tvivlsom forskningspraksis og oversendte derfor sagen til videre behandling ved forskningsinstitutionen. Nævnet orienterede endvidere udgiveren af det tidsskrift, hvor produktet var indleveret og offentliggjort, om nævnets afgørelse.

3. Aktiviteter vedrørende integritet i forskning

Det fremgår af bemærkningerne til lov om videnskabelig uredelighed m.v., afsnit 3.5.3.1., at nævnets kompetenceområde bør flugte med international praksis, og nævnet tilstræber derfor, at de overordnede rammer for nævnets arbejde er i overensstemmelse med international praksis for håndteringen af uredelighedssager.

Det fremgår af nævnets forretningsorden § 2, stk. 4, at nævnet indgår i relevant internationalt samarbejde om fremme af forskningsintegritet.

Nævnet har i 2022 ikke deltaget i internationale aktiviteter om sager om videnskabelig uredelighed og om fremme af forskningsintegritet.

4. Medlemmer og suppleanter i nævnet

Nævnet for Videnskabelig Uredelighed medlemmer og suppleanter fremgår af nedenstående tabeller. Nævnet har en formand, der er i henhold til lovens § 5, stk. 2, skal være landsdommer.

Tabel 1

Formand for Nævnet for Videnskabelig Uredelighed

Navn	Titel	Beskikkelsesperiode
Jens Hartig Danielsen	Landsdommer, dr.jur., ph.d.	08.11.2017 – 07.11.2023

Tabel 2

Nævnet for Videnskabelig Uredelighed

Medlemmer pr. 1. juli 2021		
Navn	Titel	Beskikkelsesperiode
Anders Smith	Programchef, ph.d.	01.07.2017 – 30.06.2023
Anne-Mette Hvas	Professor, ph.d.	01.07.2017 – 30.06.2023
Hanne Andersen	Professor, ph.d.	01.07.2017 – 30.06.2023
Ole Kirk	Forskningsdirektør, ph.d.	01.07.2017 – 30.06.2023
Klemens Kappel	Professor, ph.d.	01.07.2021 – 30.06.2025
Janne Rothmar Hermann	Professor, ph.d.	01.07.2021 – 30.06.2025
Helle Prætorius Øhrwald	Professor, ph.d.	01.07.2021 – 30.06.2025
Michael Robdrup Rasmussen	Professor, ph.d.	01.07.2021 – 30.06.2025

Tabel 3

Suppleanter for Nævnet for Videnskabelig Uredelighed

Navn	Titel	Beskikkelsesperiode
Jette Kofoed	Lektor, ph.d.	01.07.2017 – 30.06.2023
Mads Hermansen	Konsulent, ph.d., dr.pæd.	01.07.2017 – 30.06.2023
Mathias Stolpe	Professor	01.07.2021 – 30.06.2025
Pascal Madeleine	Professor	01.07.2021 – 30.06.2025
Ida Fabricius	Professor	01.07.2021 – 30.06.2025
Mogens Holst Nissen	Professor	01.07.2021 – 30.06.2025
Jesper Ryberg	Professor	01.07.2021 – 30.06.2025
Lisbeth Christoffersen	Professor	01.07.2021 – 30.06.2025